

Dosarul nr. 2ra-1349/22
2-22006003-01-2ra-22092022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. A. Brăgaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Pahopol, R. Pulbere, V. Mihaila)

ÎNCHEIERE

07 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Galina Stratulat
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Gheorghe Straisteanu și Natalia Straisteanu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghe Straisteanu împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei civile în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 17 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Gheorghe Straisteanu și Natalia Straisteanu și a fost menținută hotărârea din 16 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 17 ianuarie 2022 Gheorghe Straisteanu și Natalia Straisteanu au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei civile în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantii au indicat că, la data de 07 decembrie 2018 au depus la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani o cerere de chemare în judecată în baza Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, prin care au solicitat constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale din 09 septembrie 2006 și repararea prejudiciului material și moral cauzat.

Au menționat că, prin încheierea irevocabilă din 20 octombrie 2021, Curtea

Supremă de Justiție a finisat examinarea cauzei civile din 07 decembrie 2018. Astfel, examinarea cauzei civile din 07 decembrie 2018, intentată în baza Legii nr. 87 din 21.04.2011, care urma să fie judecată în cel mult 3 luni, a durat 3 ani, cu încălcarea gravă a termenului de 3 luni prevăzut de art. 4 din Legea citată.

Reclamanții au susținut că, acțiunile ilegale comise de instanțele judecătorești naționale, care timp de 3 ani intenționat au tergiversat finalizarea examinării cauzei civile din 07 decembrie 2018, cad sub incidența Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Au comunicat că, cauza civilă din data de 07 decembrie 2018 nu era dificilă din punct de vedere factologic sau juridic, nu prezenta nicio complexitate, deoarece pe dosar participau doar Gheorghe Străisteanu și Natalia Straisteanu, în calitate de reclamanți și Ministerul Justiției, în calitate de pârît.

Reclamanții au precizat că, nu au fost necesară efectuarea unor acțiuni procedurale complexe cum ar fi audierea martorilor, audierea experților, a specialiștilor, numirea expertizelor și alte acțiuni care ar împiedica examinarea cauzei civile într-un termen rezonabil de 3 luni prevăzut de art. 4 alin. (4) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Au afirmat că, în calitate de reclamanți au fost activi, s-au comportat conform legislației în vigoare, au depus în termen explicațiile, probele și alte documente necesare pentru soluționarea cauzei, iar tergiversarea examinării cauzei s-a datorat exclusiv comportamentului abuziv al instanțelor de judecată.

Reclamanții au invocat că, cauza civilă din 07 decembrie 2018, era extrem de importantă, întrucât era vorba despre încălcarea gravă a termenului rezonabil la judecarea cauzei, termenul de 3 luni fiind depășit de 12 ori.

Au subliniat că, termenul de 3 luni, prevăzut de art. 4 alin. (4) al Legii citate, este o prevedere imperativă a legislației și depășirea acestui termen determină o încălcare gravă a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, iar ca urmare a constatării încălcării acestui drept în mod obligatoriu se repară prejudicial moral cauzat.

Reclamanții au mai indicat că, estimează mărimea prejudiciului moral solicitat, a câte 10 000 lei pentru fiecare reclamant, quantum care este cu mult mai mic decât cel oferit de CEDO în cauze similare decise împotriva Moldova, cauzat prin: - sentimente de frustrare cauzate de caracterul ilegal al acțiunilor comise de instanțele de judecată, comise intenționat, vădit contrar legislației; - în suferințe continue din cauza ilegalităților comise de angajații instanțelor de judecată, persoane cu funcție de răspunde în stat care sunt obligate, prin funcțiile pe care le ocupă, să respecte în tocmai prevederile legislației și să nu încalce legislația în vigoare; - anxietate cauzată de incertitudinea creată de judecători, din comportamentul cărora a înțeles că ilegalitățile comise în privința sa, în viziunea lor este o normă de drept; - acțiuni care iau cauzat suferințe morale și psihice: nervi, stresuri, dureri, afectare sufletească și spirituală, oboseală, dificultăți, demoralizare, descurajare, hedonisit - limitarea de a se bucura de plăcerea vieții, de satisfacții spirituale și materiale.

Au solicitat reclamanții: constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen

rezonabil a cauzei civile din 07 decembrie 2018; încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Gheorghe Straisteanu a sumei de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul Nataliei Straisteanu a sumei de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 16 februarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

La 23 februarie 2022, Gheorghe Straisteanu și Natalia Straisteanu au depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă.

Prin decizia din 17 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de către Gheorghe Straisteanu și Natalia Straisteanu și s-a menținut hotărârea din 16 februarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel instanțele de judecată ierarhic inferioare au reținut raportul motivat al Ministerului Justiției privind modul de respectare a termenului rezonabil la examinarea cauzei civile nr. 2-3532/18, la cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghe Straisteanu și Natalia Straisteanu împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, repararea prejudiciului material și moral cauzat prin această încălcare.

Astfel, s-au admis alegerile reprezentantului Ministerului Justiției, precum că, pretinsa încălcare a termenului de examinare a cauzei de 3 luni în ansamblu, reprezintă o eroare în interpretarea prevederilor Legii nr. 87/2011, or, raportat la prevederile art. 4 al Legii citate, cererea de chemare în judecată se examinează de instanța de judecată sesizată în cel mult 3 luni de la depunerea sa.

În continuare, apreciind acțiunile procesuale ale instanței de judecată, s-a constatat că pe parcursul judecării cererii de chemare în judecată nu au fost depistate întârzieri inexplicabile, amânări neîntemeiate, ședințele de judecată fiind stabilite la intervale scurte de timp, raportat la agenda judecătorului, cu asigurarea respectării drepturilor participanților la proces, cât și prevenirea infecțiilor COVID -19, ce nu poate fi privit drept „tergiversare a examinării cauzei”.

Cât privește conduita instanței judecătorești, s-a reținut că ședințele de judecată au fost stabilite în termeni consecutivi reduși, amânări nejustificate din partea instanței nu au fost admise, fără a fi necesară efectuarea de proceduri judecătorești. Perioadele dintre ședințe au fost stabilite rezonabil, în intervale reduse de timp, cu respectarea echilibrului dintre drepturile participanților la proces și procedurile ce se impun și luând în considerație perioada de concediu anual preconizat din timp pentru instanță.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare au constatat lipsa încălcării dreptului lui la examinarea cauzei în termen rezonabil, or, prin obligarea respectării unui astfel de termen pentru îndeplinirea actului de justiție, atât normele naționale, cât și cele internaționale, invocă administrarea justiției fără întârzieri neconforme de natură a-i compromite eficacitatea și responsabilitatea, la caz însă întârzieri neconforme nu au fost constatate.

Mai mult decât atât, pe parcursul judecării cauzei civile Gheorghe Straisteanu și Natalia Straisteanu nu au depus cereri de accelerare a examinării cauzei, nu au

declarat despre tergiversarea examinării acesteia și, totodată, în cadrul actualului proces nu au indicat faptele amânărilor nejustificate ale ședințelor de judecată.

La 23 august 2022, Gheorghe Straisteanu și Natalia Straisteanu au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă integral.

În motivarea recursului recurenții au indicat că, examinarea cauzei civile din 07 decembrie 2018, intentată în baza Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, care urma să fie judecată în cel mult 3 luni, a durat 3 ani.

Au menționat că, acțiunile ilegale comise de prima instanță care a examinat cauza civilă din 07 decembrie 2018 timp de 3 ani, cad sub incidența Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Recurenții au susținut că, prin refuzul intenționat, vădit ilegal de a examina cauza civilă din 07 decembrie 2018 în termenul prevăzut de lege, instanțele naționale au trecut peste toate limitele legale, iar circumstanțele în care judecătorii refuză să acționeze, au provocat daune moral și materiale irecuperabile.

Au invocat că, afirmațiile invocate și menționate în decizia instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, precum că termenul de 3 ani, contrar termenului de 3 luni, a examinării cauzei din 07 decembrie 2018 se datorează contestărilor hotărârilor ilegale emise de instanțele de judecată, sunt eronate și vădit ilegale, deoarece dreptul la un recurs efectiv este un drept fundamental prevăzut de Constituția Republicii Moldova și CEDO, respectiv nu poate fi imputat reclamantului pentru contestarea acțiunilor ilegale ale instanțelor de judecată.

Recurenții au afirmat că, instanțele de judecată ierarhic inferioare au ignorat intenționat toate probele, toate prevederile legislației în vigoare, inclusiv și recomandările CEDO în astfel de cazuri.

Prin notificarea din 23 septembrie 2022 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Ministerului Justiției copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 125).

Referință nu a fost depusă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces, copia deciziei contestate la data de 16 septembrie 2022 (f.d. 108-verso).

Astfel, recursul declarat la 23 august 2022 este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor

de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Gheorghe Straisteanu și Natalia Straisteanu nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recursuri nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanței de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se

încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de către Gheorghe Straisteanu și Natalia Straisteanu, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Gheorghe Straisteanu și Natalia Straisteanu ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Gheorghe Straisteanu și Natalia Straisteanu se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Galina Stratulat

Mariana Pitic